

Vergaderjaar 2014–2015

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1517

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 20 juli 2015

De vaste commissie voor Europese Zaken heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken over de brief van 10 juli 2015 over Geannoteerde agenda van de informele Raad Algemene Zaken van 23 en 24 juli 2015 (Kamerstuk 21 501, nr. 1515).

De vragen en opmerkingen zijn op 14 juli 2015 aan de Minister van Buitenlandse Zaken voorgelegd. Bij brief van 17 juli 2015 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Azmani

De adjunct-griffier van de commissie,
Beun

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Algemeen

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de geannoteerde agenda van de Informele Raad Algemene Zaken van 23 en 24 juli 2015. Genoemde leden hebben een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda bij de informele Raad Algemene Zaken van 23 en 24 juli. Zij hebben daarover nog enkele korte vragen.

Inter-institutioneel akkoord (IIA)

De leden van de VVD-fractie hebben kennis genomen van de Betere Regelgevingsagenda, inclusief het voorstel voor een inter-institutioneel akkoord over Betere Regelgeving, evenals van de voorgestelde kabinetsinzet in het desbetreffende BNC-fiche.

Deze leden zijn in algemene zin van mening dat betere regelgeving een sleutelrol kan spelen in het versterken van de interne markt, het concurrentievermogen en het ondersteunen van groei en ondernemerschap. De leden van de VVD-fractie zijn zeer te spreken over de ambitie om de regelgeving te versterken langs de principes van transparantie, consistentie, subsidiariteit, evenredigheid, rechtszekerheid, democratische legitimiteit en vereenvoudiging.

De leden van de VVD-fractie hechten (daarom) belang aan de voortgang van de betere regelgevingsagenda. In dit verband vragen de leden van de VVD-fractie hoe de doelstellingen uit de betere regelgevingsagenda inzichtelijk en meetbaar gemaakt worden? Is er bijvoorbeeld zicht op een kwantitatieve doelstelling voor vermindering van regeldruk of voor de vermindering van de kosten van Europese regels voor het bedrijfsleven?

Reactie van het kabinet:

Het kabinet is voorstander van reductiedoelstellingen die meetbaar en inzichtelijk zijn en zet zich daar in de Raad voor in. Het kabinet had graag gezien dat de Commissie reductiedoelstellingen zou introduceren in het pakket voor betere regelgeving en in het IIA, vooral op gebieden die veel regeldruk veroorzaken. Nederland wordt in dit standpunt gesteund door 10 andere lidstaten die deze positie ook – voorafgaand aan de presentatie van het pakket – aan de Commissie hebben overgebracht. Tijdens de Raad voor concurrentievermogen op 4 december 2014 zijn hierover ook Raadsconclusies aangenomen, die als uitgangspunt dienen voor de Raad in de discussies met de Commissie en het Europees parlement.

Door middel van impact assessments en consultatiemechanismen aan het begin van het wetgevingsproces zal duidelijker worden wat het effect is van een wetgevend voorstel op regeldruk voor het bedrijfsleven. In het voorstel voor het IIA betere regelgeving is opgenomen dat de Commissie in het jaarlijkse Commissie Werkprogramma zal aangeven welke voorstellen het doet teneinde regeldruk te verminderen. De Commissie heeft reeds rekenschap gegeven van het belang van de vermindering van regeldruk en de kosten van Europese regels voor het bedrijfsleven. Dit blijkt uit het Commissie werkprogramma 2015 waarin

de Commissie heeft aangegeven slechts 23 nieuwe initiatieven in te dienen en bovendien 73 voorstellen in te trekken.

De leden van de VVD-fractie constateren dat in de overwegingen bij het IIA wordt verwezen naar de rol van nationale parlementen. Hoewel hiermee de verhoudingen sinds het Verdrag van Lissabon inderdaad beter worden weerspiegeld, leidt dit volgens deze leden niet direct tot een versteviging van de rol van nationale parlementen. Welke overige mogelijkheden ziet het kabinet om via dit IIA de directe rol van nationale parlementen te vergroten?

Reactie van het kabinet:

De mogelijkheden om via dit IIA de directe rol van nationale parlementen te vergroten zijn beperkt aangezien het een overeenkomst tussen de instellingen betreft. Het kabinet heeft zich met een aantal gelijkgezinde lidstaten ingezet voor een duidelijke verwijzing naar de rol van nationale parlementen in het Europees besluitvormingsproces en zal deze positie blijven uitdragen. Wel is het belangrijk te beseffen dat op dit moment de Nederlandse inzet ten aanzien van nationale parlementen door een aantal lidstaten niet wordt gedeeld.

Het kabinet ziet veeleer mogelijkheden voor een versterkte betrokkenheid van nationale parlementen door versterking van de rol van de Raad ten opzichte van het Europees parlement en de Commissie, in het bijzonder bij de voorbereiding van het jaarlijkse Commissie Werkprogramma. Ook acht het kabinet het van belang dat nationale parlementen aan het begin van het wetgevend proces beter worden geïnformeerd, onder andere over de uitkomsten van consultaties. Tevens is het kabinet van oordeel dat waar het niet mogelijk is nieuwe formele mechanismen te scheppen, de nationale parlementen zelf politieke feiten «op de grond» kunnen scheppen die dan moeilijk te negeren zijn door de instellingen, bijvoorbeeld in COSAC-verband. Het Nederlandse parlement wordt binnen de EU overigens gezien als een van de meest actieve nationale parlementen, dat voorop loopt op het gebied van betrokkenheid bij het Europees besluitvormingsproces.

De leden van de VVD-fractie onderschrijven de inzet van het kabinet op een nauwere betrokkenheid van de Raad bij de voorbereiding van het Commissie werkprogramma. Zij delen de mening dat het vastleggen van dergelijke procedures eveneens kan leiden tot een grotere betrokkenheid van nationale parlementen.

Het bepalen van de samenwerking tussen de instellingen gaat in onderlinge overeenstemming. Op basis van artikel 295 VWEU kunnen IIA's met een bindend karakter worden gesloten met inachtneming van de Verdragen. Kan het kabinet aangeven wat bij dergelijke IIA's de besluitvormingsprocedure binnen de Raad is? Hebben lidstaten een veto?

Reactie van het kabinet:

Ten aanzien van IIA's besluit de Raad met gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Lidstaten hebben dus geen veto.

Omtrent het inter-institutioneel akkoord vernemen de leden van de PvdA-fractie graag de laatste stand van zaken. Wat hebben de eerste besprekingen tussen Raad, Europees parlement en Europese Commissie opgeleverd? Wat kan er in dit stadium gezegd worden over de ontwik-

keling van het IIA, en het krachtenveld hierover in de Raad? Kan zo specifiek mogelijk worden aangegeven wat de wensen van andere lidstaten zijn wat betreft de invulling, aanpassingen en aanvullingen van het IIA?

Reactie van het kabinet:

Het voorzitterschap heeft nog geen terugkoppeling gegeven van de eerste bespreking over het IIA met vertegenwoordigers van het Europees parlement en de Commissie. Naar verwachting zal het voorzitterschap dit tijdens de informele Raad Algemene Zaken doen. Hierover zal de Kamer dan geïnformeerd worden. Het krachtenveld in de Raad is de afgelopen maanden niet sterk gewijzigd. Naar verwachting zal tijdens de Raad Algemene Zaken vooral worden ingegaan op de betrokkenheid van de Raad bij de voorbereiding van het Commissie Werkprogramma. Zoals bekend is het kabinet hier groot voorstander van, in het bijzonder voor wat betreft het verbeteren van de positie van de Raad. Deze zou dan – in tegenstelling tot de huidige situatie – een aan het Europees parlement gelijkwaardige bijdrage moeten kunnen leveren. Nederland wordt hierin door verscheidene lidstaten gesteund, zoals Duitsland, Oostenrijk, Denemarken, Finland het Verenigd Koninkrijk en de Visegrad-landen.

De leden van de PvdA-fractie steunen de lijn van de Nederlandse regering, o.a. om de positie van nationale parlementen te versterken. Die wordt mede bevorderd door de bespreking van het Commissie Werkprogramma in Raadskader. Het zou volgens deze leden goed zijn als daar nadere procedurele afspraken over worden vastgelegd. In hoeverre is daar tijdens de eerste besprekingen al over gesproken?

Reactie van het kabinet:

Het kabinet heeft over de betrokkenheid van de Raad bij de voorbereiding van het Commissie Werkprogramma in een eerder stadium voorstellen gedaan (zie Nederlands-Fins-Deens non-paper van februari 2015). Binnen de Raad bestaat relatief brede steun voor een structurele rol van de Raad bij de voorbereiding van het Commissie Werkprogramma, waarmee de Raad als medewetgever op gelijke voet met het Europees parlement zou komen te staan. Over een concrete procedure – zoals het Europees parlement deze heeft vastgelegd in Annex IV van de kaderovereenkomst tussen het Europees parlement en de Commissie uit 2010 – is binnen de Raad echter nog geen standpunt vastgesteld. Het kabinet zal daar echter wel op in blijven zetten, ook bij de aankomende Raad Algemene Zaken. Naar verwachting zal het Europees parlement alles in het werk stellen om de eigen geprivilegieerde positie vis-à-vis de Commissie – zoals neergelegd in het kaderakkoord van 2010 – te bestendigen en mogelijk te versterken. Dit komt derhalve niet overeen met de positie van de lidstaten en Raad.

Five Presidents» Report

Omtrent het 5 Presidents rapport vernemen de leden van de PvdA-fractie graag wat er over dit onderwerp tijdens de informele RAZ zal worden besproken. Wat kan de regering zeggen over het verdere proces hiervoor de komende tijd, met betrekking tot de besprekingen over dit rapport?

Reactie van het kabinet:

Het Five Presidents» Report wordt de komende periode in verschillende Raadsformaties besproken. Ook tijdens de informele Raad Algemene Zaken zal over het rapport een eerste inhoudelijke gedachtewisseling plaatsvinden. Er is vooralsnog geen specifieke focus bij deze discussie voorzien.

Naar verwachting zal de Commissie de komende maanden met voorstellen komen om elementen uit de in het rapport geschetste eerste fase op te pakken, waaronder stroomlijnen Europees Semester en voltooiën bankenunie. Wanneer de Commissie concrete voorstellen doet, zullen deze aan de relevante Raadsformaties worden voorgelegd. Ter voorbereiding van deze raadsdiscussies in Brussel zal dan over de relevante voorstellen uiteraard tijdig met uw Kamer worden gesproken.

Deze leden kunnen zich in hoofdlijnen vinden in de analyse die het kabinet heeft opgesteld met betrekking tot een beter bestuur in de Eurozone. Lidstaten moeten naar elkaar toegroeien. Tegelijkertijd moet het daar wel beter van worden. Ook moeten lidstaten hun eigen keuzes mogen maken met betrekking tot sociaal stelsel, pensioenstelsel, zorg enz. Kan de Minister bevestigen dat dit onderdeel is van de Nederlandse inzet?

Reactie van het kabinet:

Door in wetgeving verankeren van het convergentieproces zou de nationale keuzevrijheid op de door u genoemde onderwerpen mogelijk beperkter worden. In de kabinetsappreciatie (Kamerstuk 21 501-02, nr. 996) staat echter reeds weergegeven dat Nederland geen noodzaak ziet tot het in wetgeving verankeren van het convergentieproces. Het is zaak steeds een goede balans te vinden tussen effectieve economische convergentie, nationale politieke handelingsruimte en democratische legitimiteit.

Voorzitterschap Luxemburg

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de aandachtsgebieden van het Luxemburgse voorzitterschap zich nauw concentreren rondom de strategische agenda van de Europese Raad. Welke prioriteiten en accenten zijn er verder nog van dit Voorzitterschap te verwachten?

Reactie van het kabinet:

Luxemburg laat – door nauw aan te sluiten bij de hoofddoelstellingen van de strategische agenda – zien trouw te zijn aan de veranderde rol van het roulerende voorzitterschap sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon. Luxemburg richt zich met name op het verder brengen van lopende dossiers van regelgeving en beleid. Het Luxemburgse voorzitterschap ziet het nationale programma dan ook nadrukkelijk als «rolling document», waarbij de inhoud steeds aangepast wordt aan de hand van de actualiteit.

Het centrale thema «een Unie voor de burgers» laat verder zien dat Luxemburg zich tijdens het voorzitterschap specifiek zal richten op de burger. Op 8 juli jl. presenteerde de Luxemburgse premier Xavier Bettel de prioriteiten van het voorzitterschap in het Europees parlement, waarbij hij benadrukte dat hij het voorzitterschap als een unieke mogelijkheid ziet om Europese

burgers perspectief te bieden op een betere toekomst: de burger staat centraal in Europa en daarmee ook in het Luxemburgs voorzitterschap. Ook het kabinet heeft als één van de uitgangspunten voor het Nederlandse voorzitterschap gekozen voor «een Unie die verbindt». Het kabinet meent – net als Luxemburg – dat Europa zijn inwoners centraal moet stellen, zodat zij zich herkennen in de besluiten die de EU neemt. Het kabinet zal burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties dan ook actief bij het voorzitterschap betrekken.

En op welke wijze is Nederland als opvolgend Voorzitter in samenwerking of anderszins betrokken bij de invulling van het Voorzitterschap door Luxemburg?

Reactie van het kabinet:

In het kader van de Benelux-samenwerking wordt – ook in Europees verband – altijd al nauw samengewerkt met Luxemburg. Deze samenwerking is met het oog op de opeenvolgende voorzitterschappen van nog groter belang geworden: Luxemburg en Nederland vormen een scharnier tussen twee trio voorzitterschappen en continuïteit is daarbij van groot belang. Nederland is dan ook in nauw contact hierover met Luxemburg. De agenda van het Nederlandse voorzitterschap zal immers mede afhangen van wat Luxemburg tot stand kan brengen en een ordentelijke overdracht is van belang. In de praktijk blijkt dit onder andere uit het feit dat gedurende het Luxemburgse voorzitterschap een Nederlandse diplomaat op de permanente vertegenwoordiging van Luxemburg bij de EU in Brussel is gedetacheerd.

Tot slot willen deze leden weten wat onder het tweede aandachtsgebied van het Luxemburgse Voorzitterschap, het verdiepen van de sociale dimensie van de Unie, mag worden begrepen? Op welke wijze zal dit worden ingevuld?

Reactie van het kabinet:

Het Luxemburgs voorzitterschap hecht grote waarde aan het verdiepen van de Europese sociale dimensie. Na de Europese Raad van december 2013 – waar onder meer besloten is tot het opzetten van een scorebord met sociale en werkgelegenheidsindicatoren – heeft de discussie over het versterken van de sociale dimensie van de EMU min of meer stil gelegen. Het Luxemburgse voorzitterschap hoopt het debat over versterking van de sociale dimensie nu weer tot een prioriteit te maken. Het kijkt in dit kader ook naar het Five Presidents» Report en hoopt de follow-up op dit rapport te gebruiken als kader voor dit doel.

In de «sociale paragraaf» wordt vooral naar het Europees Semester gekeken als instrument voor het bereiken van een «social triple A»: lidstaten moeten goed functionerende arbeidsmarkten en sociale zekerheidsstelsels hebben. Bovendien zouden zorg en pensioenen in het licht van de financiële houdbaarheid hervormd moeten worden. Dit is in lijn met de huidige bevoegdheidsverdeling dat werkgelegenheids- en sociaal beleid vooral bij de lidstaten ligt. Op Europees niveau gaat het vooral over diepere integratie van nationale arbeidsmarkten door verbeterde arbeidsmobiliteit. Verder bevat de tekst een impliciete verwijzing naar het creëren van Europese standaarden op sociaal terrein met als

doel een opwaartse convergentie tussen de ontwikkeling van lidstaten te stimuleren. Dit idee is echter nog niet uitgewerkt.